

VISIE LOONSE WAARD EN OMGEVING

‘ONTWIKKELINGSVISIE OP LEEFOMGEVING VOOR MENS, NATUUR EN LANDSCHAP’

Status: definitief

Datum: 24 augustus 2009

Steller: Lambert van Beusekom

Afdeling Openbare Werken

Gemeente Wijchen

INHOUDSOPGAVE

0.	INLEIDING	4
1.	BELEIDSKADER	5
1.1	Streekplan provincie Gelderland 2005.....	5
1.2.	Ecologische hoofdstructuur (EHS-begrenzing).....	5
1.3.	Waardevol landschap	6
1.4.	Flora- en faunawet.....	6
1.5.	Natuurgebiedsplan.....	6
1.6.	Beleid Rijkswaterstaat	6
1.7.	Bestemmingsplan	7
1.8.	Landschapsontwikkelingsplan 'Landschap in beweging'	8
1.9.	Agrarisch Ontwikkelingsplan Wijchen en Beuningen.....	8
1.10.	(Concept) Nota toerisme.....	8
1.11.	Locatie kunstplan 2000-2010.....	9
1.12.	Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan deel 1	9
1.13.	Beleid waterkeringen	10
2.	SWOT-ANALYSE	11
3.	ACTUELE PLANNEN EN PROJECTEN IN UITVOERING	13
3.1.	Inrichtingsplan ontzanding	13
3.2.	Inrichtingsplannen gronddepots.....	13
3.3.	Inrichtingplan rivierverruiming.....	13
3.4.	Aanleg Natuurvriendelijke oevers (nvo's)	13
3.5.	Bouw van aquahotel	13
3.6.	Aanleg evz Heumen-Horssen.....	14
3.7.	Herziening bestemmingsplan buitengebied.....	14
3.8.	Aanleg Fietsknooppuntennetwerk	14
3.9.	Haalbaarheidsstudie voetveer Niftrik-Ravenstein.....	14
3.10.	Verruiming duiker wetering Van Cittersweg.....	14
4.	KADERS VOOR ONTWIKKELING	15
5.	WENSEN OMGEVING / GEBRUIKERS.....	16

6.	GEBIEDSVISIE.....	18
6.1	Bedrijventerrein Loonse Waard.....	18
6.2	Uiterwaard Maasbandijk Niftrik.....	18
6.3	Percelen grenzend aan Van Cittersweg / binnendijks.....	19
6.4	Overig binnendijkse gebied.....	19
6.5	Percelen grenzend aan Van Cittersweg / buitendijks.....	20
6.6	Haventerrein en aquahotel.....	20
6.7	Natuurzone Loonse Steeg.....	21
6.8	Uiterwaard Maasbandijk Balgoij.....	21
7.	BEHEER.....	22
	BIJLAGEN:.....	23

0. INLEIDING

Na de uitbreiding van de ontzanding was er behoefte aan een visie op gebruik, inrichting en beheer van de Loonse Waard en de toegang. Daarnaast spelen en speelden er in de omgeving van de Loonse Waard allerlei plannen en ontwikkelingen die min of meer een relatie met elkaar hebben danwel invloed op elkaar (kunnen) hebben. Deze factoren zijn aanleiding voor het opstellen van deze visie.

Het doel van deze visie is om ervoor te zorgen dat de diverse plannen en ontwikkelingen op elkaar worden afgestemd. Dat moet ertoe leiden dat de inrichting van het gebied na de uitvoering van de plannen ook weer een logisch en samenhangend geheel is. Na goedkeuring door de gemeenteraad is deze visie leidend voor ontwikkelingen in het behandelde gebied.

Voor de visieontwikkeling wordt globaal gekeken naar het buitendijkse gebied van A50 tot Balgoij en het binnendijkse gebied tussen Ravensteinseweg, Luumpt-Hereweg en Druten-seweg. Omdat de visie tot doel heeft een totaalbeeld op lange termijn te geven, is deze niet speciaal gericht op grondeigendom van overheden.

De bij de inhoudelijke voorbereiding betrokken partijen zijn: Rijkswaterstaat, Dekker van de Kamp, Staatsbosbeheer en Waterschap Rivierenland.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 1 worden in het kort alle beleidskaders geschets die voor het gebied van toepassing zijn. In hoofdstuk 2 komen de kwaliteiten, kansen, bedreigingen en knelpunten van het gebied aan de orde. Een overzicht van de projecten die in uitvoering zijn en van de actuele plannen wordt in hoofdstuk 3 gegeven. De hoofdkaders voor de ontwikkeling van het gebied worden in hoofdstuk 4 behandeld en de wensen die door diverse partijen zijn aangegeven staan in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 wordt de uiteindelijke visie voor de ontwikkeling van Loonse Waard en omgeving geschetst per deelgebied. Deze notitie wordt afgesloten met hoofdstuk 7 over het beheer.

Voor oriëntatie bij de teksten is in bijlage 1 een kaart met de situatie van het gebied met benaming van de verschillende wegen en locaties toegevoegd.

1. BELEIDSKADER

In het gebied zijn diverse beleidskaders van Rijk, Provincie en gemeente van toepassing voor de inrichting en ontwikkeling. Per beleidsplan is kort aangegeven wat voor dit gebied van belang is.

1.1 Streekplan provincie Gelderland 2005

De provincie heeft in haar streekplan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen aangegeven. Van belang is zijn de aanwijzingen voor de EHS en evz, het waardevol landschap en langs de Balgoijse Wetering een zoekruimte voor regionale waterberging.

1.2. Ecologische hoofdstructuur (EHS-begrenzing) (bron provincie en Werk in uitvoering 2004, gemeente Wijchen)

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft in 1990 de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geïntroduceerd. De EHS bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en verbindingen. Alle ontwikkelingen in de aangewezen gebieden mogen geen nadelige effecten hebben op aanwezige natuurwaarden.

Door klimaatverandering verschuiven leefgebieden voor planten- en diersoorten. Om planten en dieren de gelegenheid te geven met die verschuivingen mee te gaan, zijn goede verbindingen nodig. Het Planbureau voor de Leefomgeving pleit daarom o.a. voor de vorming van een klimaatcorridor van natte natuurgebieden langs de grote rivieren.

Een groot deel van de uitwaarden is aangewezen als EHS-natuur. Dit geldt ook voor het gebied tussen de Balgoijse Wetering en de Drutenseweg en het terrein aan de oostzijde van de Van Cittersweg. Daarnaast is de zone tussen Wijchen en de Loonse Waard richting Bankhoef onderdeel van de Ecologische verbindingzone Heumen- Horsen (evz). De gewenste inrichting van deze evz is volgens de ecologische modellen kamsalamander en das.

Zie voor de begrenzingen kaart 2.

Inrichtingseisen doelsoorten:

- Das: landschapszone van kleinschalig cultuurlandschap met houtwallen, hagen, vochtige graslanden, akkers en bosjes (2,5 ha bos per kilometer of 5% oppervlakte met beplantingen).
- Kamsalamander: watergangen met natuurvriendelijke oevers met een breedte van 10 meter, poelen en moerasjes en opgaande begroeiingen (5% opgaande beplantingen en 5 poelen van 500 m² per 100 ha).

Uitvoeringsrichtlijnen vanuit tracéonderzoek evz Wijchen-west:

- Aanleggen faunavoorziening Van Cittersweg en de Balgoijse Wetering vanuit verbindingsoogpunt voor Das en Kamsalamander.
- De huidige inrichting ter hoogte van de Van Cittersweg en de Balgoijse Wetering versterken met begeleidende beplantingen, bosjes en houtwallen ter verbetering aansluitingen Loonse Waard en EHS verbinding.

1.3. Waardevol landschap (bron provincie 2006)

Globaal valt het gebied tussen Drutenseweg en Maasbandijk (tot ongeveer Lagestraat) binnen het Waardevol landschap Rivierduin Wijchen-Bergharen. De kernkwaliteiten zijn: onregelmatige, blokvormige verkaveling, bebouwing geconcentreerd in dropen en buurtschappen langs dijken en herkenbare open kommen en kleinschalige oeverwallen.

1.4. Flora- en faunawet

De bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren en hun directe leefgebied is sinds 1 april 2002 vastgelegd in de Flora- en faunawet. Daarin is bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Daarom moet bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen of ingrepen beoordeeld worden óf en zo ja, welke beschermde plant- of diersoorten daardoor nadelig worden beïnvloed. Om dat voor de ontwikkelingen in Loonse Waard en omgeving te bepalen, dient een natuuronderzoek naar aanwezige plant- en diersoorten te worden uitgevoerd.

1.5. Natuurgebiedsplan (bron provincie Gelderland Natuurgebiedsplan 2008)

In het Natuurgebiedsplan heeft de provincie aangegeven waar zij nieuwe natuurwaarden wil ontwikkelen en in welke mate. Zones langs de Maasbandijk en het gebied tussen Drutenseweg en de Maasbandijk zijn aangewezen als zoekgebied voor nieuwe natuur met pakketten: droog kleibos / stapsteen amfibie / struweel en middenbos / oeverwallandschap (zie kaart 3 in de bijlagen).

1.6. Beleid Rijkswaterstaat

Beleidslijn Grote Rivieren

Het uitgangspunt van de Beleidslijn grote rivieren is het waarborgen van een veilige afvoer en berging van rivierwater onder normale en onder maatgevende hoogwaterstanden. Tevens geldt dat het bieden van mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen (binnen de randvoorwaarden die de veiligheid stelt) van belang is voor behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het riviereengebied.

Voor de Beleidslijn grote rivieren gelden twee concrete doelstellingen:

- het behouden van de beschikbare afvoer- en bergingscapaciteit van het rivierbed;
- het tegengaan van ontwikkelingen die de mogelijkheid tot rivierversuiming door verbreding en verlaging nu en in de toekomst feitelijk onmogelijk maken.

Het werkingsgebied is het gehele rivierbed.

Gebiedsvisie Ecologie Benedenmaas

Het eindbeeld van de uitwaarden is een natuurlijk beheerd rivierenlandschap met (ondiep) water, moerrassen, natuurlijke oevers, natuurgraslanden & ruigtes, struwelen & bossen in een zo natuurgetrouw mogelijke verdeling. Doel is om dit beeld in 2050 te hebben bereikt.

Integrale Verkenningen Maas 2

Hierbij is bepaald welke maatregelen waar genomen moeten worden om in de toekomst te voldoen aan de veiligheidseisen die zijn gesteld. De maatregelen die voor 2017 in dit gebied uitgevoerd moeten zijn, zijn zomerbedverbreding, uiterwaardverlaging, verbetering doorstroming recreatiegebieden en herstellen nevengeulen. De uiteindelijk te nemen inrichtingsmaatregelen, moeten hieraan worden getoetst.

Richtlijn Bakenbomen

In de richtlijn is vastgelegd dat er door RWS geen actief behoud en onderhoud van de bomen plaatsvindt. Dit betekent dat de bomen blijven staan, tenzij er projecten worden uitgevoerd of dat ze vanzelf omvallen. Wil de gemeente de bomen duurzaam in stand houden dan zal zij het beheer op zich moeten nemen.

Richtlijn rivierhout

Hierin is vastgelegd dat grof, dood hout uit de uiterwaarden bij naderend hoog water verwijderd moet worden.

RWS-Stroomlijn

In de uiterwaarden mag de hoeveelheid beplanting niet toenemen om er voor te zorgen dat er bij hoog water niet steeds meer opstuwingsplaats vindt. Dit is een belangrijk uitgangspunt voor het beheer van de terreinen. Dit betekent dat het aandeel houtopstanden in de stroombedding mogelijk minder groot kan worden dan vanuit ecologische doelen wenselijk is.

1.7. Bestemmingsplan (bron gemeente Wijchen)

De gronden rondom de Loonse Waard liggen in het bestemmingsplan buitengebied en hebben nagenoeg allemaal de bestemming agrarisch gebied. Binnen die aanduiding valt hier en daar een als zodanig aangeduid (lineair) landschapselement. De dijken hebben de dubbelbestemming Waterkering.

Op de bij het bestemmingsplan horende beleidskaart hebben de gronden ten oosten van de Loonse Waard (rondom Balgoij) de aanduiding verwevingsgebied met accent landbouw/recreatie en natuur. Deze gebieden kenmerken zich door grote landschappelijke kwaliteiten; een variatie van open en besloten gebieden en een grote afwisseling van landbouwgronden, bossen en kleinschalige landschapselementen. Naast bestaande bouw- en ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven zijn er mogelijkheden voor recreatie en dient er bij wijziging-, vrijstellings- en aanlegvergunningsprocedures rekening gehouden te worden met landschappelijke en ecologische waarden in het gebied.

De gronden ten westen van de Loonse Waard (rondom Niftrik) zijn aangeduid als agrarisch ontwikkelingsgebied. Hier ligt het accent op het agrarisch functioneren.

Voor het buitendijkse gebied van de Loonse Waard is in 1993 een eigen bestemmingsplan opgesteld. De belangrijkste bestemmingen daarin zijn water, natuurgebied en diverse recreatieve voorzieningen. Het huidige bedrijventerrein is apart bestemd en blijft ongewijzigd. Deze bestemming vormt geen belemmering voor recreatieve ontwikkelingen in het overige deel van de Loonse Waard.

1.8. Landschapsontwikkelingsplan (Landschap in beweging, gemeente Beuningen, Druten en Wijchen 2007)

Het landschapsontwikkelingsplan (LOP) beoogt het versterken van de landschappelijke kwaliteiten in het buitengebied van Wijchen. In het LOP is een samenhangende visie gegeven op de landschappelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeentes Beuningen, Druten en Wijchen.

Met betrekking tot de Loonse Waard en omgeving zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

Landschap

- Cultuurhistorie behouden en gebruiken als inspiratiebron: Zichtbaar maken van oude waterlopen en herstellen/versterken structuur van Maasheggen
- Behouden Maasoeverwallen met dorpen als ijkpunt in kleinschalig gebied: Historische dorpskernen als parels in het landschap, agrarische verbreding stimuleren en uitzichten op kernen behouden.
- Versterken Maasuiteerwaarden met doorzichten in meer natuurlijke uiterwaarden: Handhaven bakenbomen, samenhang behouden en ontwikkelen tussen diverse delen van de uiterwaarden, zichtbaar houden kernen (zowel aan de overzijde van de rivier als over rivierbochten op kernen in het plangebied).

Natuur

- Ontwikkelen buitendijkse aaneengesloten riviergebonden natuurzone: Versterken van doelstelling in het kader van Ruimte voor de Rivier wat inhoudt dat een natuurlijke inrichting en een landschapsbeeld wordt nagestreefd met poelen, strangen, oobossen, stroomdalgraslanden en natuurlijke oevers.
- Versterken wateren met specifieke ecologische functies, zoals Balgoijse Wetering: Natuurlijke, natte inrichting met plasdras-zones en natuurlijke oevers.
- Verminderen van barrièrewerking van de Drutenseweg: Leggen van ecologische en landschappelijke relaties.

Recreatie

- Ontwikkelen recreatieve stapsteen: Eventuele buitendijkse recreatieve verblijfsvoorzieningen (bebouwing) dienen in haar vormgeving te reageren op de bijzonder ligging en zorgvuldig in het uiterwaardenlandschap te worden ingepast.
- Ontwikkelen toegankelijkheid / struinpaden in uiterwaarden: Recreatief medegebruik van uiterwaardengebied ten behoeve van de beleving van ongerepte en dynamische uiterwaardennatuur en vergezichten langs de Maas.

1.9. Agrarisch Ontwikkelingsplan Wijchen en Beuningen (bron ZLTO 2008)

Met dit plan is de situatie van de agrarische sector in beeld gebracht. Daarbij is inzichtelijk geworden wat de knelpunten voor het agrarisch ondernemen in de toekomst zijn en in welke richting bedrijven zich willen ontwikkelen. Ongeveer de helft van de bedrijven wil zich in dezelfde sector doorontwikkelen. Daarnaast zijn er een behoorlijk aantal bedrijven die hun bedrijfsvoering, met name agrarisch en agrarisch gerelateerd, willen verbreden. Naast de algemene stappen naar verbreding zijn qua aanpak voor de Loonse Waard en omgeving vooral van belang structuurverbetering door vrijwillige kavelruil en de invoering van groenblauwe diensten.

1.10. (Concept) Nota toerisme (gemeente Wijchen 2008)

Een van de drie pijlers voor toerisme in Wijchen is het plattelandstoerisme. Daar zijn waterrecreatie en natuur- en landschapsbeleving belangrijke onderdelen van. Doel vanuit de nota toerisme voor de Loonse waard is dat de belevings- en gebruikswaarde en de toegankelijkheid worden vergroot, passend binnen de landschappelijke kaders. Dat wordt bereikt door ontwikkeling van landschap, natuur, cultuurhistorie, kunst, dagrecreatie, het verster-

ken/verbeteren van het recreatieve netwerk en door medewerking te verlenen aan de realisatie van het aquahotel ter stimulering van de verblijfsrecreatie.

Deze ontwikkelingen komen voor een groot deel overeen met de doelen van het LOP.

Concreet houdt de stimulering van de recreatieve mogelijkheden in:

- ontwikkelen van struinroutes in het gebied. Het recreatief medegebruik van de uiterwaardengebied maakt de beleving van ongerepte, dynamische uiterwaardennatuur en vergezichten langs de Maas mogelijk.
- aantrekkelijker maken van fietsen op de dijk: Het streven is om tussen Batenburg en Balgoij langs de dijk een vrijliggend fietspad aan te leggen. De verkeerssituatie ter hoogte van de kruising Van Cittersweg - Maasbandijk is onoverzichtelijke en complex. Die moet daarom verkeerskundig verbeterd worden.
- creëren van ruimte voor dagrecreatiemogelijkheden in de nabijheid van de bestaande jachthavens: Deze dienen qua inpassing en zonering te passen binnen de landschaps- en natuurdoelen. Eventueel is realiseren van een natuurlijke speelaanleiding mogelijk.
- creëren van ruimte voor een Gereguleerde Overnachtingsplaats (GOP) voor Campers nabij de jachthaven wanneer uit onderzoek blijkt dat daar behoefte aan is.

Voor de recreatieve ontwikkeling is van belang dat Rijkswaterstaat voor hun eigendommen de voorwaarde stelt dat de natuurzones langs de rivier alleen te voet toegankelijk zijn.

1.11. Locatie kunstplan 2000-2010 (gemeente Wijchen 2001)

In het Locatie kunstplan zijn mogelijke en gewenste locaties voor realisatie van een kunsttoepassing in beeld gebracht. Enkele van die locaties liggen in het gebied waar deze visie op gericht is. Dit zijn de Maasbandijk en de uiterwaarden bij Niftrik, de splitsing Maasbandijk – Ravensteinseweg, de splitsing Maasbandijk – Loonse Steeg en de Maasbandijk over de volle lengte. Doel is om op (enkele van) die locaties een kunstwerk op te richten.

1.12. Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan deel 1 (bron gemeente Wijchen 2008)

In het GVVP zijn de hoofdlijnen van het verkeers- en vervoersbeleid tot 2018 geschetst. Om de doelen die in het GVVP zijn gesteld te bereiken, zijn ook maatregelen opgenomen. Voor het gebied van deze visie zijn de gewenste maatregelen:

- Aanpassing aansluiting Drutenseweg – Van Cittersweg t.b.v. snelheidsverlaging om de oversteek beter mogelijk te maken;
- Verhogen van de veiligheid door de confrontatie tussen fietsers en zwaar vrachtverkeer te voorkomen.

1.13. Beleid waterkeringen (bron Waterschap Rivierenland)

De Maasdijk is een primaire waterkering, dat wil zeggen dat deze dijk het achterland beschermt tegen overstroming vanuit de Maas. Waterschap Rivierenland is als beheerder verantwoordelijk voor het goed functioneren van de dijk als waterkering. In de praktijk betekent dit dat het waterschap dagelijks toezicht houdt en waar nodig onderhoud uitvoert. Het meest zichtbaar is het (natuurtechnisch) beheer van de dijkgraslanden. Om ongewenste ontwikkelingen te weren, beschikt het waterschap over een keur, dit is een verordening met geboden en verboden. Daarnaast hanteert het waterschap het Beheerplan Primaire Waterkering, dat binnenkort vervangen zal worden door het integrale Waterbeheerplan (WBP). Daarin geeft het waterschap aan wat de ambitie voor de planperiode is en hoe men die wil bereiken.

De dijk heeft namelijk naast de hoofdfunctie waterkering ook andere functies zoals Landschaps- Natuur- en Cultuurhistorische waarden en recreatief medegebruik. Alle plannen die gemaakt worden, worden aan de keur en het Waterbeheerplan getoetst.

2. SWOT-ANALYSE

Uit een terreinbezoek aan de Loonse Waard en omgeving zijn de volgende kwaliteiten, kansen, bedreigingen en knelpunten naar voren gekomen.

Kwaliteiten

- Kerktorens van Balgoij en Niftrik vormen belangrijke omgevingsbakens die vanuit de Loonse Waard zichtbaar zijn.
- Water is als belangrijk beeld en belevingskwaliteit bereikbaar en zichtbaar. Ook is het aantrekkelijk voor recreatie (watersport, jachthavens).
- Natuurwaardes op kaden langs de jachthaven zijn ecologisch gezien waardevol door soortenrijkdom, natuurlijke beheerovergang (ruigten, struweel en houtopstanden).
- Maasbandijk vormt een belangrijk punt vanwaar het gebied zichtbaar en beleefbaar is voor recreanten te voet, per fiets en met auto.

Kansen

- Het deel tussen de Maasbandijk en de Drutenseweg is het oorspronkelijke uitstroomgebied van de Maasarm die in op de locatie van de Balgoijse Wetering heeft gelopen.
- In de omgeving van de Van Cittersweg is een dassenburcht aanwezig. De dassen kunnen rechtstreeks profiteren van de natuurontwikkeling in het gebied.
- Optimalisatie van natuurwaardes is kansrijk door de daarop gerichte terreininrichting, maar vooral door bij het beheer te kiezen voor natuurlijke beheervormen (begrazingsbeheer).
- Natuurontwikkeling in het binnendijkse gebied draagt direct bij aan de ontwikkeling van de evz Heumen-Horssen.
- Ontwikkeling van recreatieve mogelijkheden (wandelen, fietsen langs de dijk, verblijven)

Bedreigingen

- Er ontbreekt een heldere zonering voor recreatieve activiteiten in het gebied. Het huidige gebruik geeft voor een deel onnodige verstoring op bestaande en potentiële natuurwaarden van het gebied. Het illegaal crossen was in het verleden een grote bron van overlast. Herhaling moet voorkomen worden.
- De verkeerssituatie ter hoogte van de kruising Van Cittersweg en de Maasbandijk is onoverzichtelijke en complex.
- Er ontbreekt inzicht in de actuele natuurwaarden in het gebied met betrekking tot planten- en diersoorten. Een quick-scan kan inzicht geven in bestaande en kansrijke waarden, zoals het voorkomen van de bever.
- Er zijn veel wensen voor allerlei voorzieningen. Om die allemaal te realiseren, is niet mogelijk want dan komen er een aantal in de knel.

Knelpunten

- De ecologische verbindingszone Heumen-Horssen is sterk versnipperd tussen de Drutenseweg en de Loonse Waard. Er ontbreekt een fysieke verbinding waarlangs dieren zich kunnen verplaatsen van de evz naar het uiterwaardengebied.
- De uiterwaarden langs de Maasbandijk zijn voor mensen niet toegankelijk.
- Het bedrijventerrein is qua aanzicht niet fraai in het landschap. Aan de noordzijde is beplanting aangebracht maar de gebouwen steken daar nog bovenuit. Aan de zuidzijde (waterzijde) zijn er geen mogelijkheden voor inpassing.
- Natuurlijk beheer kan in conflict komen met de vele gebruiksfuncties in het gebied. Er zijn verschillende risico's voor verstoring. Daarom is het belangrijk goed af te wegen welke functie op welke plek komt.

3. ACTUELE PLANNEN EN PROJECTEN IN UITVOERING

In het gebied zijn diverse plannen in uitvoering en in voorbereiding. Deze plannen hebben in meer of mindere mate invloed op elkaar danwel sluiten op elkaar aan. Om een visie voor het gehele gebied te kunnen opstellen is een goed overzicht van alle actuele plannen nodig. Deze worden in het kort beschreven.

3.1. Inrichtingsplan ontzanding

Gekoppeld aan de ontzandingsvergunning is een inrichtingsplan opgesteld voor het terrein dat is afgegraven. Voor het overgrote deel bestaat het uit het natuurvriendelijk inrichten van de oevers van de ontzanding. De uitvoering is gecombineerd met de rivierverruiming voor het gedeelte van de Loonse Waard. De werkzaamheden voor de ontzanding zijn in december 2008 afgerond. Naast de natuurvriendelijke afwerking van de ontzanding zijn ook een aantal bomenrijen c.q. lanen in het plan opgenomen.

3.2. Inrichtingsplannen gronddepots

In het kader van het afronden van de ontzandingswerkzaamheden in 2008, is vergunning verleend voor een tijdelijk gronddepot in de hoek Drutenseweg – Van Cittersweg. Na het afvoeren van de grond zal het terrein natuurvriendelijk ingericht worden opgeleverd. Er worden o.a. natuurvriendelijke oevers, poelen, hagen en bosjes aangelegd. Het plan hiervoor is vastgesteld bij de verlening van de vergunning. Voor het gedeelte tussen de wetering en de dijk moet nog een inrichtingsplan worden opgesteld.

3.3. Inrichtingplan rivierverruiming

Voor het vergroten van de waterberging in de uiterwaarden is de 100-meter zone naast de Maas bij de Loonse Waard voor een groot deel ontkleed en voor een deel ontzand. De uitvoering was gekoppeld aan de uitvoering van de ontzanding en inmiddels afgerond. Herplant van de gekapte bakenbomen is niet opgenomen.

3.4. Aanleg Natuurvriendelijke oevers (nvo's)

In het kader van de rivierverruiming en het versterken van de ecologische waarden van de uiterwaarden worden langs de Maas ter hoogte van Balgoij en Niftrik natuurvriendelijke oevers aangelegd (lengtes van 2400 respectievelijk 1100 meter). Het totale plan voor de Maas is in december 2008 aanbested. De uitvoering moet uiterlijk in 2012 plaats vinden. Bij de uitvoering worden de bakenbomen bij Niftrik gespaard. Bij Balgoij worden ze gekapt en worden er nieuwe bomen aangeplant.

3.5. Bouw van aquahotel

Als vervanging voor de camping aan de noordoever is het de bedoeling ten zuidwesten van de jachthaven een aquahotel te bouwen. Dit is een complex van vakantieverblijven aan het water die bij hoogwater gaan drijven. Rijkswaterstaat heeft het plan al getoetst met een positief resultaat. De bestemmingsplanprocedure en het traject voor de diverse vergunningverle-

ningen zijn echter nog niet gestart.

3.6. Aanleg evz Heumen-Horssen

In het kader van de evz-ontwikkeling heeft langs de Balgoijse Wetering al natuurontwikkeling plaatsgevonden. Voor de realisatie van de totale evz is het verbinden met de Maasuitewaarden (voor o.a. das en vleermuizen) en het voortzetten in westelijke richting nog nodig (voor de doelsoorten kamsalamander en das).

3.7. Herziening bestemmingsplan buitengebied

Er wordt op dit moment gewerkt aan een integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied. Doel is te komen tot een actueel bestemmingsplan met toetsings- en afwegingskaders voor bouwaanvragen en ontwikkelingsinitiatieven. Het bestemmingsplan is vooral beheersmatig van opzet. Dat wil zeggen dat de herziening is gericht op het conserveren en voortzetten van bestaande rechten en het vertalen van nieuw beleid. Voor grootschalige ontwikkelingen wordt geen ruimte gemaakt.

3.8. Aanleg Fietsknooppuntennetwerk

Eind 2008 begin 2009 is de bewegwijzering en bebording voor het Fietsknooppuntennetwerk in de regio geplaatst. Op 26 juni 2009 is het officieel geopend. De Maasbandijk is een onderdeel van het netwerk.

3.9. Haalbaarheidsstudie voetveer Niftrik-Ravenstein

Er vindt een studie plaats naar de haalbaarheid om, bij Niftrik ter hoogte van de voormalige veerstoep, een toeristisch veerverbinding tussen Niftrik en Ravenstein te realiseren. Bij een positieve conclusie daarover wordt de daarvoor noodzakelijke veerstoep in het plan van de natuurvriendelijke oever opgenomen.

3.10. Verruiming duiker wetering Van Cittersweg

De bemalingscapaciteit van het Van Cittersgemaal is groter dan de hoeveelheid water die door de duiker in de wetering kan worden aangevoerd. Om de bemalingscapaciteit geheel te kunnen benutten, wil het waterschap de duiker verruimen.

4. KADERS VOOR ONTWIKKELING

Bij de ontwikkeling van het gebied zijn de volgende doelstellingen kaderstellend:

Recreatie

- Verbeteren c.q. uitbreiden van recreatieve gebruiksmogelijkheden zoals aangegeven in concept nota toerisme.
- Een goede afstemming en zonering van recreatief gebruik met natuur- en landschapsontwikkeling. Uitgangspunt is dat het recreatieve gebruik zich vooral beperkt tot extensieve vormen zoals wandelen en fietsen.

Landschap

- Handhaven open karakter van de Maasuitwaarden zodat de kernen en kerktorens als historische kernen langs de Maas zichtbaar blijven.
- Zichtbaar maken van cultuurhistorische elementen in het landschap, zoals oude Maasarm.

Natuur

- Versterken natte natuurontwikkeling in relatie tot wateropgave in het kader van Ruimte voor de Rivier in het uiterwaardengebied.
- Ontsnippering ecologische verbindingszone Heumen-Horssen met het uiterwaardengebied.
- Duurzaam beheer door middel van begrazing ter versterking van biodiversiteit en ontwikkeling gebiedspecifieke, riviergebonden vegetaties.

Landbouw

- Bij de uitwerking van de plannen streven naar combinaties in structuurverbetering voor zowel landbouw als natuur en agrariërs betrekken bij het terreinbeheer.

5. WENSEN OMGEVING / GEBRUIKERS

Naast de direct betrokken partijen (Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland, Dekker van de Kamp, Staatsbosbeheer) zijn er vele partijen die op een of andere manier gebruik maken van het gebied. Die hebben ook diverse wensen voor ontwikkeling van recreatie, natuur en landschap in het gebied. Deze partijen zijn hengelsportvereniging "Altijd tevreden", watersportvereniging De Batavier, watersportvereniging Hoogeerd, waterscoutinggroep St. Franciscus, ZLTO en de leefbaarheidsgroepen van Balgoij en Niftrik.

De wensen die door die partijen zijn aangedragen zijn:

- Aanleg van aanlegsteiger c.q. te-water-laaiplaats voor jetski's
- Reguleren van jetskivaren (snel varen alleen toegestaan in een deel van de hoofdgeul van de Maas)
- Aanplanten van bomen langs toegangsweg jachthavens
- Aanmeerpalen in 'binnenmeer' Loonse Waard voor recreanten/passanten
- Afzetten Van Cittersweg en parkeerplaatsen buitendijks om illegaal parkeren tegen te gaan
- Aanleg vissteigers
- Maasoevers bereikbaar maken om daar te kunnen vissen
- Vissen aan westoever Loonse Waard met mogelijkheid van lopend vissen
- Aanleg van toegang naar en parkeerplaatsen bij scoutingboot
- Aanpassen van beplantingen langs Van Cittersweg
- Realiseren van wandelpaden in omgeving Balgoij (via wegen en uiterwaarden)
- Herkenbaar houden c.q. maken van Loonse Steeg en herstellen van verbinding naar landtong
- Aanleg terras bij passantenhaven Hoogeerd
- Verkeersluw maken van dijk tussen Van Cittersweg en Balgoij
- Inrichten westoever Loonse waard als zwemwater met zandstrand en fietsparkeerplaats, evt. vergroten tot aan Hoogeerd. Ook ten zuidoosten van jachthavens.
- Camping bij Hoogeerd opheffen
- Aanleg wandelpaden door uiterwaarden vanaf Hoogeerd naar spoorbrug met aansluitingen naar Niftrik
- Vrachtverkeer Loonse waard via Ravensteinseweg onmogelijk maken
- Parkeerverbod op Maasbandijk instellen
- Nachtparkeerplaats voor vrachtauto's langs Loonse waard
- Verkeerssituatie Van Cittersweg – Loonse waard – Maasbandijk verbeteren (d.m.v. rotonde)
- Nieuwe bakenbomen planten
- Aanleg wandelpad vanaf jachthavens naar uitmonding oude Maasarm bij Niftrik
- Begrazingsbeheer invoeren in gebied
- Opslagterrein gemeente (voormalig sloopterrein) saneren en inrichten als natuurspeel-terrein

- Aanleg van paddenpoelen
- Betrekken van lokale agrariërs bij het toekomstige terreinbeheer
- Natuurontwikkeling op landbouwgronden tegenover pluspunten voor betrokken agrariërs door middel van kavelruil, structuurverbetering, of dergelijke.
- Laagte in uiterwaard tegenover Hoeweweg Balgoij handhaven t.b.v. schaatsbaan
- Herkenbaar maken van oude veerstoep naar Keent
- Onverharde wegen handhaven
- Uitzichttoren bij c.q. op dijk

6. GEBIEDSVISIE

Om te komen tot een visie voor de ontwikkeling van het gehele gebied van Loonse Waard en omgeving zijn de beleidskaders, ontwikkelingen en wensen uit voorgaande paragrafen en de belangen daarvan tegen elkaar afgewogen. Dat heeft geleid tot uitgangspunten en maatregelen (per deelgebied) voor de verdere ontwikkeling van Loonse Waard en omgeving. Zoals al eerder aangegeven, is het niet mogelijk om aan alle wensen te voldoen. Bij het maken van keuzes in de afweging is uiteindelijk het van toepassing zijnde beleid bepalend geweest.

Als bijlage 4 is een tekening toegevoegd waarop deze gebiedsvisie in beeld is gebracht.

De opgestelde uitgangspunten en maatregelen voor de ontwikkeling zijn van toepassing op het gebied in zijn totaliteit op lange termijn. Sommige maatregelen zijn al op korte termijn uitvoerbaar terwijl ander pas op lange termijn gerealiseerd kunnen worden. De kosten van maatregelen en de financiële mogelijkheden zijn daarvoor mede bepalend. Doel is wel dat uiteindelijk alle maatregelen worden uitgevoerd. Voor een aantal is nog nader onderzoek nodig om te bepalen of en op welke manier de uitvoering daadwerkelijk kan plaats vinden.

Een concrete planning en begroting kan daarom nu nog niet worden gemaakt. Voor de korte termijn gaat het vooral om inrichtingsmaatregelen op gemeentelijke gronden in het gebied omdat daar (deels afhankelijk van eventuele verhuurcontracten) vrij over beschikt kan worden. Dit geldt ook voor de gronden van RWS, Dekker van de Kamp en het waterschap. De gemeentegronden liggen langs de Maasbandijk ter hoogte Niftrik, langs de Van Cittersweg en in de gehele Loonse Waard tot 100 meter vanaf de Maas.

6.1 Bedrijventerrein Loonse Waard

- Handhaven van huidige bedrijvigheid binnen het bestaande bestemmingsplan en geldende regels op gebied van milieu, veiligheid, e.d.
- Voor zover mogelijk verbeteren van de landschappelijke inpassing van het terrein.

6.2 Uiterwaard Maasbandijk Niftrik

- Stimuleren natuurlijk begrazingsbeheer voor versterken van natuurwaardes langs de Maas en het behoud van de openheid t.b.v. beleving omliggend landschap.
- Toegankelijk maken van dijkzone en randen Loonse Waard voor wandelaars vanuit het perspectief 'Ommetjes rond de kern Niftrik'
- Creëren van loopstrook en aanleggen van eenvoudige parkeerplaats voor vissers. Combinatie met wandelmogelijkheden is uitgangspunt.
- Ruimte bieden aan andere vormen van extensief recreatief gebruik.
- Behouden van de bakenbomen bij het aanleggen van de natuurvriendelijke oever langs de Maas.
- Handhaven van aanlegsteiger voor passanten pleziervaartuigen.
- Onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van vrijliggend fietspad langs de Maasbandijk richting Batenburg.
- Gelijktijdig met aanleg natuurvriendelijke oever, zo mogelijk en in samenhang met het vervangen van de voormalige veerstoep t.b.v. een voet-/fietsveer naar Ravenstein, herstellen van waterinnamepunt voor brandweer.

- Realiseren van kunst die inspeelt op de identiteit van het gebied. Daarvoor in de uitvoering zoeken naar een directe relatie met landschappelijke inrichting.
- Aanleggen van een zonneterras tegenover Hoogeerd.

6.3 Percelen grenzend aan Van Cittersweg / binnendijks

- Verleggen Van Cittersweg en dijkopgang in westelijke richting en opruimen huidige weg. Hierbij realiseren van een veilige fietsoversteek op Maasbandijk.
- Aanpassen kruising Maasbandijk – Van Cittersweg – Loonse Waard t.b.v. herstel verbinding naar jachthavens en Maasbandijk
- Bevorderen van gebruik van Cittersweg voor vrachtverkeer als ontsluiting bedrijventerrein en nemen van maatregelen om dat te bevorderen, bijvoorbeeld door aanpassing van kruising Loonse Waard – Ravensteinseweg.
- Opruimen gronddepots en terreinen natuurvriendelijk inrichten. Voor zover daar nog geen plannen voor zijn uitgewerkt, moeten die nog worden opgesteld.
- Opruimen en zo nodig saneren gemeentelijk opslagterrein en natuurvriendelijk inrichten.
- Bij inrichting van genoemde terreinen rekening houden met:
 - verdichting met (natte) bosopstanden (doel is landschappelijk zichtbaar maken van de oude maasarm in het landschap en realiseren stapsteen in de evz). Hierbij wel zorgen voor doorzichten naar omgeving door openingen in de bosopstanden te maken;
 - versterking watergebonden, natte natuurontwikkeling langs de Balgoijse Wetering door aaneengesloten plas-draszones, natuurlijke oevers in variërende hellingshoeken en breedte (5 tot 10 meter) en aanleg van poelen voor amfibieën op circa 200 meter van bestaand poelmilieu Drutenseweg.
- Nemen van ontsnipperingsmaatregelen:
 - bij de Drutenseweg door verbeteren van de faunavoorzieningen langs de Balgoijse Wetering voor water- en landgebonden dieren en vleermuizen;
 - over en aan beide zijden van de dijk qua inrichting en beheer t.b.v. faunapassage en het creëren van een mogelijkheid voor eventuele jaarrondbegrazing.
- De duikers in Balgoijse Wetering onder Van Cittersweg en Drutenseweg moeten mogelijk vervangen worden. Bij de uitwerking van de plannen hier rekening mee houden door creëren van combinatie van werken.

6.4 Overig binnendijkse gebied

- Inrichten van evz tussen Maasbandijk en Drutenseweg via spoor van agrarisch natuurbeheer of grondaankoop.
- Mogelijkheden onderzoeken voor verwerving van binnendijkse, agrarische gronden langs de Maasbandijk (Balgoij) ten behoeve van het realiseren van een robuuste verbinding naar het rivierengebied (dus de evz), eventueel in combinatie met agrarisch natuurbeheer.
- Realiseren van kunst die inspeelt op de identiteit van het gebied. Daarvoor in de uitvoering zoeken naar een directe relatie met landschappelijke inrichting.
- Stimuleren van aanleg van ommetjes over zandwegen en boerenland die aansluiten op de dijk en uiterwaarden.

- Versterken van Maasheggen rond Balgoij en waar mogelijk bevorderen van nieuwe aanleg.
- Bij genoemde ontwikkelingen gelijktijdig streven naar verbetering van agrarische belangen bv. door structuurverbetering en verbredingsactiviteiten.

6.5 Percelen grenzend aan Van Cittersweg / buitendijks

- Ruimte creëren voor dagrecreatiemogelijkheden in de nabijheid van de jachthavens. Evt. realiseren van natuurlijke speelaanleidingen.
- Inpassing en zonering van recreatieve voorzieningen/toegankelijkheid vanuit landschaps- en natuurdoelen.
- Aanplant van bakenbomen op de landtong langs de Maas. De geplande aanplant van laanbomen langs de toegangsweg en ten zuiden van de parkeerplaats gedeeltelijk laten vervallen en aanpassen aan de gewijzigde plannen (o.a. Aquahotel).
- Aanbrengen van enkele aanmeerpalen in het 'binnenmeer' met als voorwaarde dat er geen verstoring van natuurwaarden optreedt.
- Aanbrengen veerooster en raster bij toegang buitendijks gebied zodat vanaf daar begrazing mogelijk is;
- De verwachting is dat zandstrandjes van nature vanzelf zullen ontstaan > daarom niet actief aanleggen. De westelijke oever van de "plas" is hiervoor al glooiend aangelegd.
- Gelijktijdig met voorbereiding van inrichtingsmaatregelen onderzoeken of er maatregelen getroffen kunnen worden om blauwalg te voorkomen.

6.6 Haventerrein en aquahotel

- Handhaven bestaande houtopstanden op kades ten behoeve van bescherming jachthavens bij hoog water en van leefgebied van water- en landgebonden dieren (denk aan waarneming van Bevers in het gebied).
- Aanbrengen van beplanting aan zuidzijde jachthaventerrein zodat deze goed landschappelijk wordt ingepast.
- Iets verschuiven van aquahotel naar zuiden t.o.v. huidige situering i.v.m. opvangen hoogteverschil en inpassing in gebied. De mogelijkheden en effecten hiervan moeten met inhoudelijk specialisten worden overlegd en doorgerekend.
- Mogelijkheden onderzoeken voor verplaatsen van de ligplaats scoutingboot naar het gebied van jachthavens. Voordeel van verplaatsing is dat alle ligplaatsen worden gecombineerd en voorzieningen kunnen worden gedeeld. Mocht verplaatsing niet wenselijk zijn dan op huidige locatie toegang verbeteren en parkeervoorzieningen realiseren.
- Planten van Maasheggen rond parkeerplaats, jachthavens en aquahotel als een geheel. Zodanig vormgeven dat parkeren op andere dan daarvoor bedoelde plaatsen onmogelijk wordt.
- Bij een positieve conclusie uit het behoefteonderzoek voor een Gereguleerde OvernachtingsPlaats voor campers, de ruimte daarvoor creëren. Voorwaarde is dat het beheer goed geregeld kan worden.

6.7 Natuurzone Loonse Steeg

- Versterken van natte natuurontwikkeling direct grenzend aan waterzijde Maas met natuurlijke oevers.
- Stimuleren natuurlijk begrazingsbeheer voor versterken van natuurwaardes langs de Maas en het behoud van de openheid t.b.v. beleving omliggend landschap.
- Voor zover mogelijk realiseren van natuurlijke inrichting van terrein tussen dijk en de nieuwe “plas”. Denk hierbij aan instandhouding van 100-meter zone t.o.v. de dijk.
- Zorgen voor logische aansluiting van ontzand gebied op overige uiterwaard en aan te leggen natuurvriendelijk oevers bij Balgoij.
- Onderzoeken of de verbinding van de voormalige Loonse Steeg hersteld kan worden t.b.v. wandelmogelijkheden.
- Realiseren van een broedwand voor oeverzwaluwen en ijsvogels.
- Wenselijkheid voor het plaatsen van een vogelkijkhut onderzoeken (let op risico van overlast).

6.8 Uiterwaard Maasbandijk Balgoij

- Toegankelijk maken dijkzone en randen Loonse Waard vanuit het perspectief: ‘Ommetjes rond de kern Balgoij’,
- Stimuleren natuurlijk begrazingsbeheer voor versterken van natuurwaardes langs de Maas en het behoud van de openheid t.b.v. beleving omliggend landschap.
- Na aanleg natuurvriendelijke oevers een nieuwe bomenrij planten langs de Maas ter vervanging van de bakenbomen die bij aanleg van natuurvriendelijke oevers moeten worden gekapt.
- Onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van vrijliggend fietspad langs de Maasbandijk richting Grave.
- Laagte voor ‘schaatsbaan’ behouden en zo mogelijk veerstoep richting Keent herkenbaar maken. Er is een goede kans om dit te combineren met kunst c.q. monument aan de dijk. De vormgeving hiervan, gezien de historische context, bepalen in overleg met Pagus Balgoije.

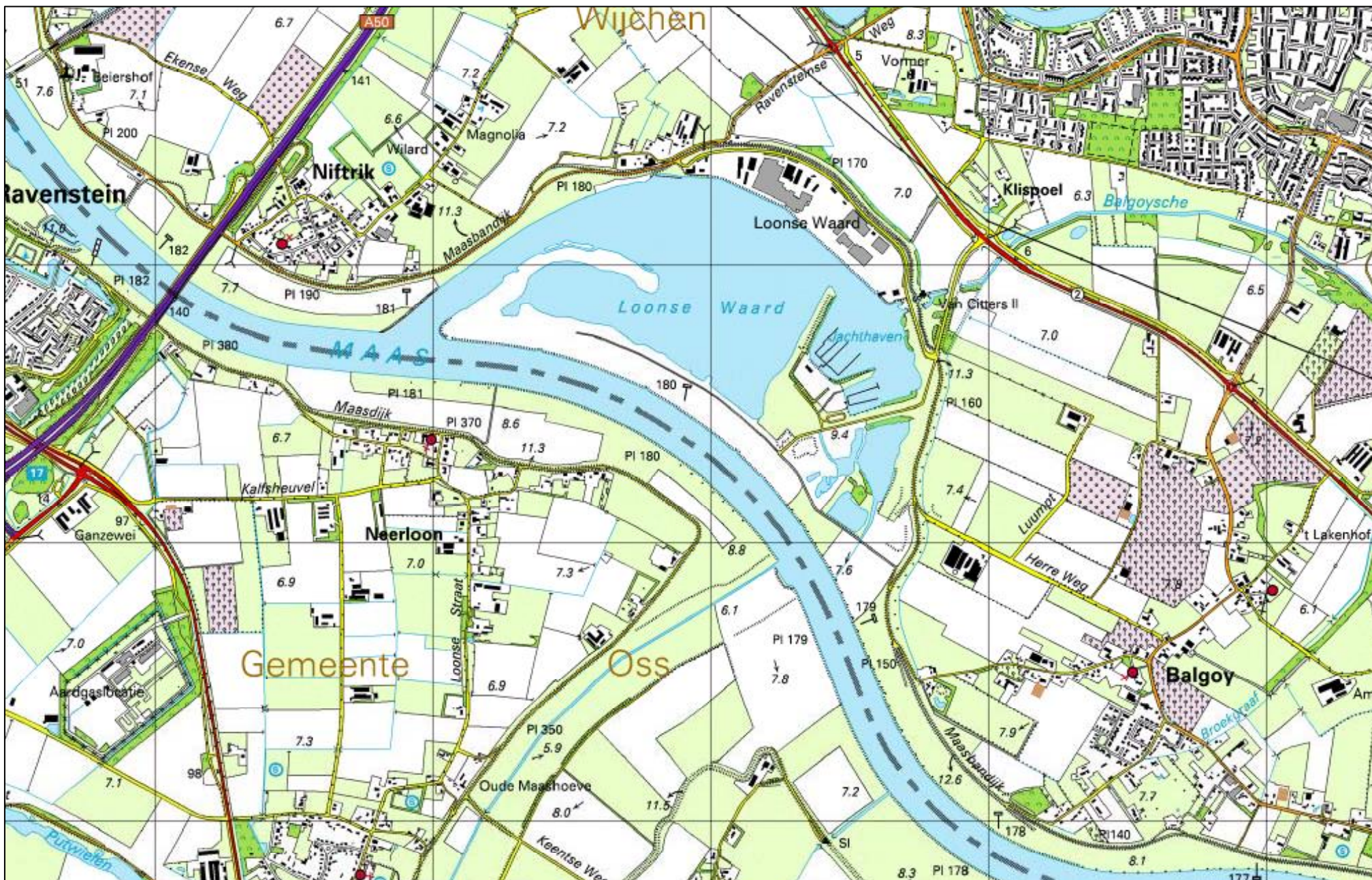

7. BEHEER

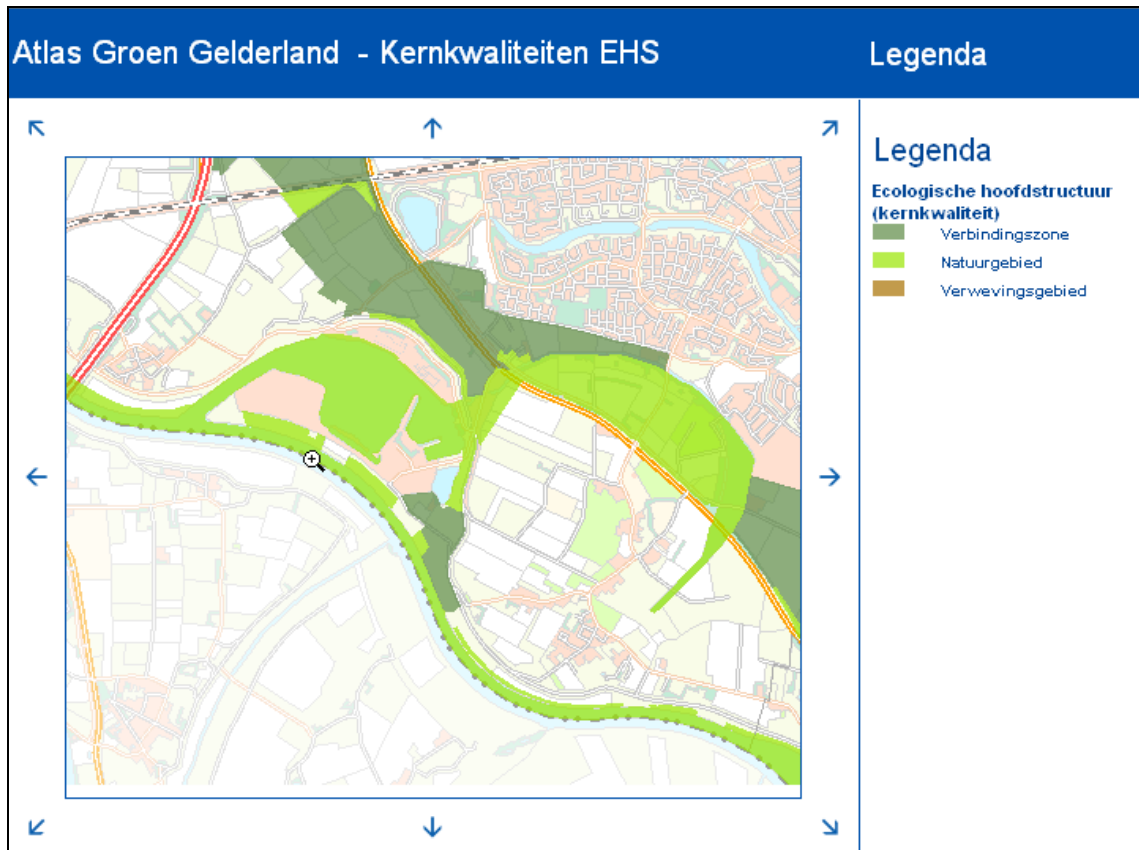
In het kader van Ruimte voor de rivier zal het verhogen van het aandeel houtopstanden in stroombeddingen niet altijd wenselijk. Bij het beheer zal er daarom nadrukkelijk voor moeten worden gezorgd dat de hoeveelheid bomen en struiken in de uiterwaard blijft passen binnen de richtlijnen die Rijkswaterstaat daar aan stelt.

Uitgangspunt voor begrazing van de buitendijkse gronden is dat er grote aaneengesloten eenheden worden gemaakt, zonder tussenrasters. Dit betekent dat de terreinen van RWS en gemeente onder één beheersregiem komen te vallen. Om hier goed invulling aan te geven, wordt eenzelfde vorm van begrazingsbeheer ingevoerd zoals Staatsbosbeheer dat ook in andere delen van de uiterwaarden uitvoert. Het beheer is gericht op het beperken van natuurlijke opslag van bomen en struiken. Voor de inscharing van vee en het uitvoeren van beheer- en onderhoudswerkzaamheden zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de diensten die lokale agrariërs kunnen leveren. Om het beheer eenduidig te regelen, worden overeenkomsten gesloten tussen de betrokken partijen.

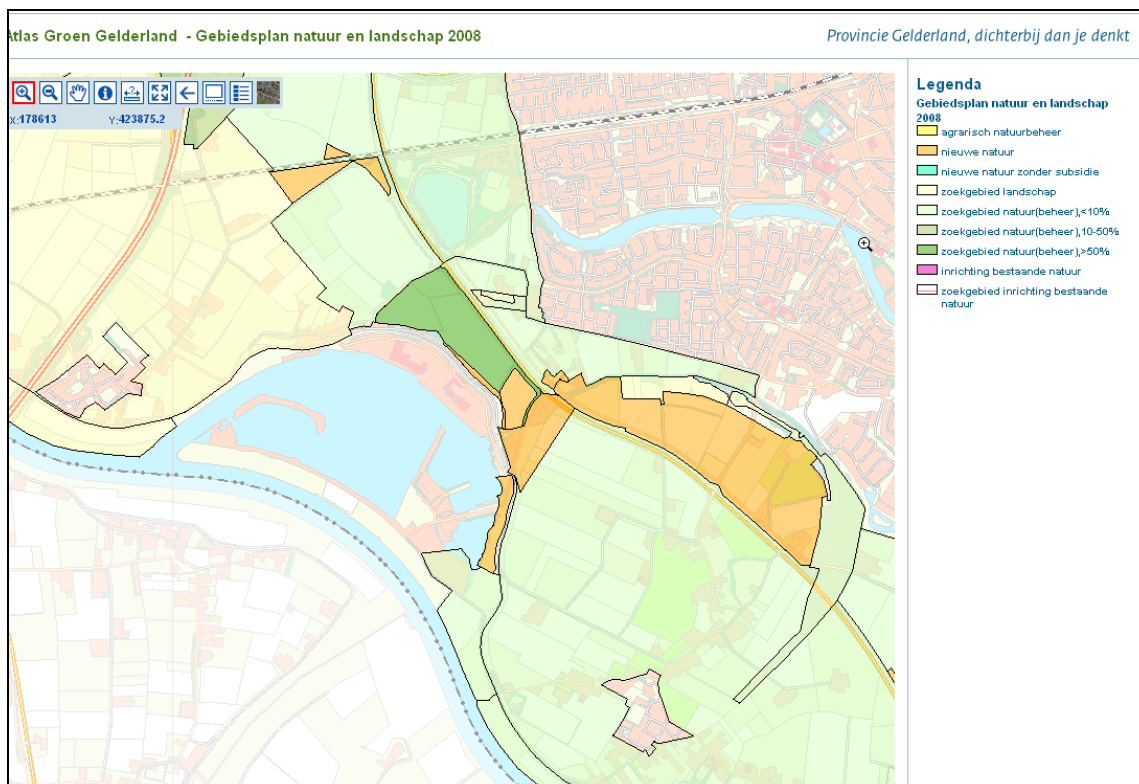
BIJLAGEN:

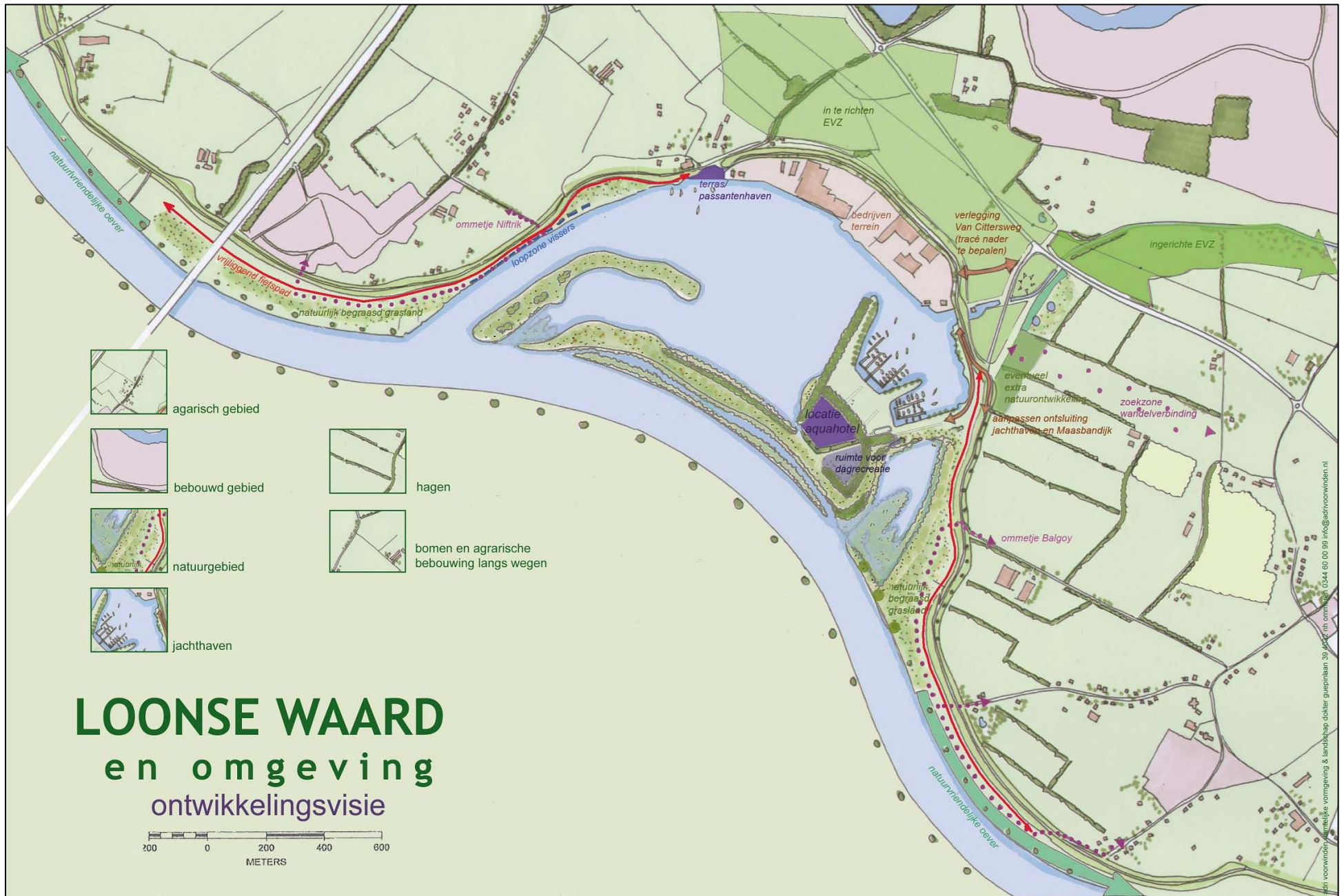
Bijlage 1: situatie Loonse Waard en omgeving

Kaart 2 EHS-begrenzing provincie Gelderland

Kaart 3 Natuurgebiedsplan 2008 provincie Gelderland

Bijlage 4: Visietekening